

70. ▶ ZIFFER SÁNDOR (1880-1962)

Pénzverde és Malomárok, Nagybánya,
1930 körül

Olaj, vászon, 79x65,5 cm
Jelezve jobbra lent: Ziffer S.

Kezdő ár: 6 500 000 Ft / 20 635 EUR
Becsérték: 12 000 000 – 16 000 000 Ft
Estimated value: 38 095 – 50 794 EUR

1
2

1. Ziffer Sándor:
A nagybányai Pénzverde a Zazar felől, 1930
magántulajdon

2. Ziffer Sándor:
A Pénzverde épülete Nagybányán, 1934
magántulajdon

AUKCIONÁLVA ÉS REPRODUKÁLVA:

▶ BÁV 53. árverés, 300. tétel

KIÁLLÍTVA:

▶ Gordon Zsuzsa és dr. Váradai István magángyűjteménye.
Szekszárdi Művészetek Háza, Szekszárd, 1987. január 9. - március 30. katalógus: szám nélkül

REPRODUKÁLVA:

▶ Mezei Ottó: Nagybánya. A hazai szabadiskolák múltjából.
Műzsák Közművelődési Kiadó, é. n. [1983] oldalszám nélkül

«Ziffer Sándor 1906-ban érkezett Nagybányára; egy nyarat akart ott tölteni és ott maradt egy életen át; nagybányaivá lett.» - írta Ziffer hovatarozásáról Borghida István, a mester művésztének talán legavatottabb tolmácsolója: «Huszonhat éves korától haláláig, jó fél évszázadon át több mint másfél ezer alkotásban festette a bányaváros kobaltkék egét, violaszín fényeit, felleget, változatos alakzatú fáit, furcsa házait, a dombokat, a vizeket. A bányai művészek közül nagyon kevesen adták a város művészileg átfogalmazott arculatát oly teljesen, oly magas fokon, mint éppen Ő; „nagybányaiságából” nem néhány alkotás: egy életmű született.»

Az első világhéges egyben a nagybányai művésztelep aranykorának végét is jelentette. 1918 után két jelentős mester maradt csupán Nagybányán; Thorma János és Ziffer Sándor. Nagyobb ellentétet el sem lehetett képzelni, mert míg Thorma a frivol szalonfestészet irányába "fejlesztette" a nagybányai alapító mesterek realizmusát, addig Ziffer élete végéig kitartott a neósoktól a fauvizmusig vezető út mellett. Az 1920-as évek közepén már Ziffer volt itt az egyetlen, komoly pedagógusi kvalitásokkal is rendelkező művész. Egy éven át, minden díjazás nélkül tanított a Szabadiskolában, majd lemondása után, saját lakásán foglalkozott a hozzá forduló fiatalokkal. Mint Borghida említette Ziffer-monográfiájában: „A harmincas évek elején viszont Ziffer bátran elvállalja az állambiztonsági hivatal követelésére a [Szépművészeti] iskolából eltávolított baloldali nézetű növendékek művészi oktatását, és erről nem mond le a hatóság ismételt zaklatása ellenére sem.»

Ziffer életműve tehát két irányból is a nagybányai festészet meghatározója. A mennyiségre is hatalmas oeuvre egyrészt lehetővé tenné, kizárólag Ziffer-művek felhasználásával egy szinte teljes Nagybánya-topográfia elkészítését, mivel az évtizedek során, a városka és környéke minden zegzuga megörökítésre került általa. Másrészt viszont a rövidebb-hosszabb ideig ott tartózkodó művészek közül kevesen tudták kivonni magukat Ziffer hatása alól, tanítványok sora került ki a keze alól, akik mind megőrizték és tovább vittek valamit mesterük művészi látásmódjából.

A most aukcióra kerülő Ziffer-mű a bányaváros egyik leglátványosabb és legnépszerűbb részletét ábrázolja, a malomárok egyikét, a Pénzverde várszerű tömbjével és a református templom jellegzetes tornyával a háttérben. A hegyekből pataként érkező Zazar vizének egy részét, a városi malmokat kiszolgáló árkokba vezették egykor. Az úgynevezett «erővízárkok» egyike a Pénzverde tövében, Ziffer műteremként is szolgáló lakásának közvetlen közelében volt. Ziffer az évek során, a városnak ezt a festői részét minden nézőpontból és évszakban megfestette, csak ennek a témának egész kiállításnyi sorozatát hozva létre.

Jakobovits Miklós a következőket írta Zifferről Gondolatok az erdélyi képzőművészetről című remek könyvében: „Megdöbbenő, hogy ez a félrevonult művész a hideg ultramarinjával, krapplakkjaival, meleg okkereivel és angolvöröseivel milyen határozottan beszél az ecsettel, hisz architektonikusan felépített boltzatai, tájépitményei robusztus, csaknem barbár festőiségben feszülnek.” A Pénzverde melletti malomárkot ábrázoló kép ékesen bizonyítja Ziffer zsenijét, a nagyvonalú tömegkezelést életerős színezéssel párosító festésmódjának eredetiségét. A Jakobovits által említett „barbár festőiség” azonban nemcsak ennek a képnek, de Ziffer egész életművének is egyik legfőbb jellegzetességét, a vadságig erőteljes színek iránti csillapíthatatlan vonzódást emelte ki, találóan.

Rum Attila

